

Preaiubita mea!

Un condamnat la moarte își ia rămas bun de la soția sa

Heinrich Graf von Lehndorff-Steinort

© H. Graf von Lehndorff-Steinort, Online începând de la: 05.09.2023, Actualizat: 05.09.2023

© SoundWords 2000–2020. Toate drepturile rezervate.

Toate articolele sunt prevăzute pentru folosirea exclusiv personală. Ele pot fi distribuite și fără cererea permisului de distribuire. Sunt interzise orice forme de multiplicare în scopuri comerciale. Publicarea pe alte pagini de internet este permisă numai cu acceptul redacției noastre.

Ultima scrisoare a lui Heinrich Graf von Lehndorff-Steinort către soția sa – scrisă cu mâinile încătușate, în 3 septembrie 1944, în ajunul execuției sale.

Introducere de M. Gundlach (apărută în Family 3/2000)

Prima mea întâlnire cu ultima scrisoare a lui Heinrich Graf von Lehndorff-Steinort s-a întâmplat cu aproape zece ani în urmă. Găsisem într-un anticariat o carte în care erau adunate scrisori și alte documente ale luptătorilor din rezistență. O comoară pentru un



biblioman ca mine. „*Tu m-ai cercetat noaptea*” era titlul cărții vechi, uzate, din anii '50. Pentru mine, în primul rând, o colecție de izvoare istorice. „Rezistența în al treilea Reich” era una dintre temele mele speciale ca un profesor de istorie în devenire. Dar aspectul posibilității de valorificare pentru școală a fost repede înlocuit de cu totul alte întrebări personale fundamentale: Ce îi determină pe oameni să-și riște viața? Ce simt ei în ultimele lor zile? De ce se agață ei în ceasul morții lor? Cine îi ține neclintii? Cum îl simt ei pe Dumnezeu – dacă este cazul? Multe dintre texte au devenit pentru mine întrevederi profunde și momente emoționante. Cel mai tare m-a afectat ultima scrisoare a lui Heinrich, Graf von Lehndorff-Steinort. Dacă el n-ar fi fost un prieten din tinerețe a contesei Dönhoff, care scria ocazional despre el – poate că între timp ar fi fost complet uitat.

Lehndorff a crescut în Steinort, din Prusia Răsăriteană, pe moșia care era proprietatea familiei din 1420 – până la ocuparea ei de către naziști, în 1944. Părinții și educatorii săi îi lasă multă libertate, dar îi cer deja de timpuriu să-și asume responsabilități: „Dacă s-a produs vreo pagubă la semănături pentru că la joaca de-a indienii, împreună cu întregul tineret al satului, accesoriul de la car fusese folosit pentru construirea taberei ..., atunci toți plecau nepedepsiți, numai noi nu. Noi și nimeni altcineva nu trebuia să răspundă de prostiile colective”, descrie Marion, contesa de Dönhoff, copilăria ei împreună cu „Heini”. Această conștiință a responsabilității o simt frații din Lehndorff și pentru patria lor. Încă dinainte de începutul războiului, fratele mai mic al lui Heinrich are contact cu mișcarea de rezistență, dar cade pe front în 1941, în Rusia. Pentru Heinrich Lehndorff, mai degrabă un om apolitic, moartea fratelui său este ultimul obstacol ca să participe activ la rezistența împotriva lui Hitler și a național-socialiștilor. Astfel a devenit în anii următori



unul

importanți oameni de legătură pentru Stauffenberg, atentatorul lui Hitler. După atentatul eșuat al acestuia, asupra lui Hitler, în 20 iulie, 1944, Lehndorff face parte dintre pușinii conspiratori care au fugit. După câteva zile se prezintă totuși, dar fuge a doua oară, înainte să fie întemnițat definitiv. În 4 septembrie, viața lui se termină în spânzurătoarea din Plötzensee (vezi imaginea).

Acum câteva săptămâni am recitat ultima scrisoare din închisoare a lui Lehndorff. Și vehemența celor petrecute m-au afectat încă mai mult decât la prima noastră „întâlnire”. Probabil că mi-a sporit consternarea personală, prin faptul că între timp Lehndorff mi-a devenit mai apropiat: el era în momentul execuției sale pe la mijlocul anilor 30, avea copii mici și era – exact ca mine – căsătorit de șapte ani cu o femeie pe care o iubea mai mult decât orice. Așa de asemănătoare erau unele dintre condițiile exterioare de viață, și totuși, lumea în care trăia era pentru mine aproape inimaginabilă – povestea de asemenea. Dar tocmai acest amestec de apropiere și îndepărtare ridicau pentru mine întrebări care nu-mi mai ieșeau din cap: Ce ai fi făcut tu? Ți-ai lăsa în urmă anii cu soția ta și cu copiii tăi, numai ca să faci ce este corect? Și ce i-ai scrie soției tale, dacă ai ști că mâine vei atârna în spânzurătoare?

Nu cunosc nicio altă scriere în care apropierea dintre tristețe și nădejde, în care disperarea și dragostea, concomitente, sunt concentrate mai intensiv decât în această scrisoare. Heinrich Lehndorff a scris-o în 3 septembrie, în ajunul condamnării și a execuției sale, cu mâinile încătușate.

Ultima scrisoare a lui Heinrich Graf von Lehndorff-Steinort

Preaiubita mea cea mai dragă din lume ...

Aceasta va fi probabil ultima scrisoare pe care o primești de la mine în lumea aceasta. Cu toate că de la despărțirea noastră gândurile mele se rotesc zi și noapte în jurul tău și inima mea ar putea să umple volume, îmi vine totuși greu să scriu această scrisoare. Mă tem numai, ca toată sărmana ta inimă încercată să n-o încarc cu o nouă povară. Cu toate acestea, tu, îngerășule, trebuie să știi și să afli totul, cum am trăit, ce am gândit și ce am simțit în ultimele săptămâni. Cu siguranță că, fără să fi trăit personal așa ceva, ne imaginăm totul mult mai grav decât este, când lucrurile au devenit realitate și nu mai există ocolire. Firea mea fericită pentru aceasta și înainte de toate ajutorul de la Dumnezeu, pe care l-am cerut mereu de la El, și pe care El mi l-a dat într-o măsură îmbelșugată, m-au făcut să depășesc toate împovărările într-un fel cum n-aș fi considerat niciodată că ar fi posibil. Are loc o transformare completă, la care viața de acum se scufundă de tot, treptat, și sunt valabile criteriile total noi. Pe lângă aceasta ai neapărat chiar și micile tale bucurii; și am avut și eu momente când am fost într-adevăr mulțumit. Numai motivele au devenit cu totul altele. O vorbă plăcută de la un om plin de înțelegere, permisiunea de a citi sau de a fuma, să poți să faci câțiva pași printr-o curte însoțită cu ocazia prezentării la un interogatoriu și astfel de mărunțișuri de tot felul îl bucură pe cineva exact la fel ca pe vremuri o mare acțiune sau un eveniment fericit. Deoarece în general îmi este cam foame, mă bucur de o bucată de pâine uscată sau de o supă apoasă, exact ca mai înainte de un ospăț zdravăn de vânătoare. Și apoi are un gust cel puțin la fel de bun.

Preaiubita mea, îți descriu aceasta așa de amănunțit, ca să nu crezi că Heini al tău ar fi privit fix, timp de șase săptămâni, vecin cu disperarea, la peretele celulei sau ar fi umblat în sus și în jos ca un animal prins în cușcă. Te rog să nu-ți imaginezi astfel această perioadă. Firește, neasemuita mea, au existat și ceasuri amare, triste, când gândurile au mers atunci pe propriile lor căi și a trebuit să-mi adun toate puterile ca să nu cedez și să-mi păstrez cumpătul. Dar cred că am reușit. Și nici aceste ceasuri n-au fost zadarnice și cu siguranță au fost necesare ca să mă ducă acolo unde sunt astăzi. N-aș putea să explic mai bine această stare, decât cu cuvântul din Biblie: „Nu te teme, crede numai!”

Acum, a doua chestiune, ... îngerul meu, pentru care trebuie să te rog să ai înțelegere, care este de explicat până la ultimul detaliu, dar esențial mai grea: în ziua în care am fost prins de dimineață, la ora patru, și apoi, după o frumoasă stație de tranzit într-un lagăr SS, la Fürstenwalde, am fost predat spre ora 11 la închisoarea din strada Albrecht (Centrala SS din Berlin) și imediat am fost supus unui interogatoriu, dintr-odată am fost cu adevărat terminat cu nervii. În cele patru zile am mâncat puțin, încordările din cauza picioarelor mele, emoția capturării, transportul la Berlin, prima interogare, în care mi-a fost imediat limpede că nu mai exista nimic de ascuns despre mine, pentru că totul era cunoscut din declarații, mi-a dat un șoc brutal. Apoi, după audiere, trebuia să dorm puțin și apoi să aștern în scris tot ce știam în acest „caz” nu numai despre mine (căci aceasta doar era deja stabilit), ci și despre toți prietenii și camarazii mei. Când m-am trezit, abia atunci m-a ajuns cu adevărat din urmă toată oboseala și disperarea, iar gândul ca acum să-i târăsc și pe alții în aceasta prin declarațiile mele, stătea în fața mea pur și simplu ca un obstacol de netrecut.

Ca urmare a stării mele, nu m-am mai simțit destul de puternic ca să rezist acestui atac; pe de altă parte, mi-am spus că mi-aș pierde tot respectul față de mine, dacă aș ceda la aceasta. Ca

să ies din această stare disperată, cu simțurile numai pe jumătate sub control, am încercat apoi să pun capăt tuturor acestor lucruri, prin aceea că voiam să-mi tai venele. Chiar la aceasta nu s-a ajuns, pentru că s-a observat. Preaiubito, te rog, crede-mă, deja în ziua următoare a fost absolut de neconceput pentru mine această atitudine și nici astăzi nu pot să înțeleg că, de fapt, am luat în considerare acest gând. El este atât de departe de mine! Și crede-mă în continuare, te rog, că dacă făceam acest pas, precis nu s-ar fi petrecut cu niciun gând din considerație pentru mine, ci numai avându-i în vedere pe alții. Scumpa mea, trebuia să-ți relatez aceasta, pentru că tu ar trebui și trebuie să cunoști exact ansamblul de împrejurări. Tu m-ai înțeles până acum în toate și cred cu tărie că și în această chestiune nu poți decât să simți corect. Lăuntric am biruit foarte repede acest incident, fiindcă, oarecum, nici nu l-am privit ca aparținându-mi. Deci, – comoara mea cea mai iubită -, acum, după ce știi totul, mă simt ușurat.

Acum cu privire la noi doi ... sărmana mea făptură omenească, iubită mai presus de orice! Într-un fel, tot ceea ce s-a petrecut depășește totuși puterea de înțelegere. Că între timp avem al patrulea copil, aceasta am aflat-o abia o la opt zile după aceea; și că pe acest omuleț, care provine totuși de la mine, nu-l voi vedea niciodată în viață, aceasta, pur și simplu, nu pot s-o pricep. Că totul a mers bine și tu ești sănătoasă, aceasta este singura mea mângâiere. Dă-i micului copilăș un sărut delicat pe obrăjor de la necunoscutul său tătic. Ea va suferi cel mai puțin în toate aceste întristări.

Preaiubito, când ți-am scris la început că au existat și ceasuri grele pentru mine, atunci au fost în principal acelea în care m-am preocupat cu soarta micii mele familii atât de fierbinte iubită. La drept vorbind, nu pot deloc să mă gândesc la aceasta. Să nu ne imaginăm acum totul în detalii! Tu o știi la fel de bine ca și mine și să vă ajut, nu pot totuși deloc. Iubita mea, acesta este lucrul cel mai groaznic în situația mea, să vă las în urmă lipsiți de ajutor și de apărare, fără să vă pot ajuta măcar cu un sfat. Îmi bat capul, dar cum să-ți dau un sfat înțelept, când eu nu cunosc deloc împrejurările predominante. Singura mea încredere este credința mea în tine, în curajul tău și în inima ta puternică în necaz. Aș deveni complet nebun dacă aș considera ca posibil măcar cu un singur gând, că tu ai putea lăuntric să-mi faci vreun reproș.

Vei fi întotdeauna convinsă că eu n-am distrus în chip ușuratic viitorul vostru, ci am slujit unei idei despre care am crezut că nu justifică să se țină seamă de familie și viața privată. Bunul Dumnezeu și soarta au decis împotriva mea, dar eu iau cu mine în mormânt convingerea fermă că tu nu mă vei judeca din cauza aceasta cu niciun gând. Nici nu avem voie să ne gândim cum ar fi dacă am fi procedat altfel, căci aceste gânduri te fac foarte fragil. Nu se poate anula nimic petrecut, ca și când nu s-ar fi petrecut. Știi, – iubito -, în ultimele săptămâni mi-a devenit atât de necondiționat de limpede, că toți pașii noștri și destinul nostru, în cele din urmă, sunt călăuziți numai de bunul Dumnezeu. Și în situația mea am avut de la început sentimentul foarte precis că totul se derulează după voia lui Dumnezeu. Îți pun pe inimă un verset frumos pentru adevărul său: „Nu vă îngrijorați de nimic, ci, în orice, faceți cunoscut lui Dumnezeu cererile voastre, prin rugăciune și prin cerere cu mulțumiri”.

Și dacă rugămințile noastre nu vor fi împlinite, atunci trebuie să ne spunem: căile lui Dumnezeu nu sunt căile noastre și nu putem să știm niciodată ce este cel mai bine pentru noi. Îngerul meu, în forma aceasta voi fi străin pentru tine, dar crede-mă, aceste săptămâni m-au

făcut într-adevăr credincios și sunt nesfârșit de recunoscător pentru aceasta. Credința creștină și credința într-o „Împărăție cerească” sunt singurele care-l ajută pe cineva în necaz. Ah, draga mea, - de câte ori nu m-am gândit la căutările noastre comune și cu câtă plăcere nesfârșită aș vorbi acum cu tine despre toate! Dar calea într-acolo duce probabil numai prin suferință și mai întâi trebuie ca totul să-ți fie smuls violent. Abia atunci poți deveni o făptură nouă.

Ce om păcătos am fost până acum, abia acum mi-a devenit limpede. Îi cer foarte mult bunului Dumnezeu să-mi ierte tot, când eu totuși abia acum L-am găsit, când a început adevărata nevoie. Dar L-am rugat de multe ori pentru aceasta și cred că El m-a ascultat. În orice caz, eu voi muri în această credință, și fără teamă și spaimă. „Vegheați, stați tari în credință, îmbărbătați-vă, întăriți-vă!” Este versetul meu de binecuvântare.

De un mare ajutor ... mi-a fost că în Königsberg și în Berlin am putut să-mi procur o Biblie, care a fost lectura mea principală. Aceasta este dorința mea și sfatul meu bun pentru tine, iubita mea, încearcă serios să devii un creștin adevărat. Precis este arma cea mai puternică pe care putem s-o avem. Dacă vrem și cerem mereu aceasta, nici bunul Dumnezeu nu ne refuză. Pe tine sigur nu te refuză, pentru că inima ta este bună. Dragă mea, eu ți-am descris și acestea toate așa de amănunțit, pentru că vreau ca tu să știi exact tot ce m-a mișcat până în ultima mea zi.

Iubita mea, ... toate acestea pot numai să le schițez; firește că aș avea mult mai mult de spus despre toate, dar abia dacă mai pot să scriu și nici nu pot să spun totul în această singură scrisoare și n-am voie să devin acum sentimental. Gândul că noi doi, care ne aparținem totuși așa de total, nu ne vom mai revedea de acum niciodată, niciodată pe acest pământ, este pentru mine de neînțeles. Am trăit împreună șapte ani minunați. Tu nu m-ai părăsit niciodată, nici măcar acum. Am avut întotdeauna sentimentul puternic că tu mergi lângă mine și cu acest sentiment voi rămâne până în ultima secundă.

Să fim recunoscători pentru tot ce am avut unul pentru celălalt și unul cu celălalt. Pentru tine, iubito, totul este mult, mult mai grav decât pentru mine. Pentru persoana mea, de aceasta să fii convinsă, nu mă tem de moarte. Mă tem de ea numai în privința ta și cu gândul la tine și la iubiții noștri copii dulci. Oare cum le vei explica toate acestea? Ei sunt, slavă Domnului, încă foarte tineri și firește că nu vor înțelege aceasta de tot. Cine știe ce va aduce, de fapt, viitorul!

Un lucru te rog. În următorul timp vei fi foarte tristă; știu aceasta și nu te pot cruța. Știu precis că nu mă vei uita. Dar când vei vorbi despre mine, fă-o cu firea veselă și nu te purta așa de neapărat tristă, cum se vede de cele mai multe ori când se vorbește despre morți.

Eu mi-am petrecut scurta viață vesel (poate prea vesel) și aș vrea să fiu păstrat tot așa și în gânduri. Vei înțelege ce vreau să spun. - Niciun om nu poate să spună cum va decurge în continuare viața ta. Oriunde aș fi, mă voi ruga mereu pentru tine. Să dea Dumnezeu să fii cruțată de suferință mare! Tu ești lucrul cel mai prețios pe care îl las în urmă pe lumea aceasta. Dacă am fi putut cel puțin încă o dată să ne vedem și să ne îmbrățișăm! N-a fost posibil. Te rog, te rog numai să nu te mâhnești peste măsură pentru soarta mea! Știu că dacă i-a plecat din lume cuiva un om iubit, oamenii încearcă să-și imagineze exact cum a fost totul

în detaliu și prin ce a trecut. Doar ți-am spus deja: n-am nicio teamă, am terminat cu mine, voi privi în față mândru și dârz totul, Îl voi ruga pe Dumnezeu ca El să nu retragă puterea Sa de la mine; și ultimul meu gând vei fi tu și copiii mei.

„Imaginea înduioșătoare a morții nu este sfârșitul pentru cel evlavios și nici grozăvie pentru cel înțelept.” Nu vreau să mă caracterizez nici ca evlavios, nici ca înțelept, dar văd sfârșitul în acest sens. (Acest vers mi l-a spus astăzi apărătorul meu.)

Unica mea, tu nu crezi cât de greu îmi vine să închei această scrisoare, și odată cu ea și ultima noastră conversație, dar odată tot trebuie să aibă loc. Noi ne vom iubi dincolo de moarte, așa cum ne-am iubit în viață. Această scrisoare te va dura, dar trebuia totuși să mai vorbesc încă o dată totul cu tine. Bunul Dumnezeu să te ocrotească, și pe copiii noștri pe toate căile voastre! Vă îmbrățișează și vă iubește mai mult decât orice pe lume, tăticul vostru și al tău Heini.

Tradus de la: [Mein Geliebtestes!](#)
Cu aprobarea amabilă a revistei *family*

Traducere: E.R.